

Handläggare
Hillevi Andersson
Telefon: 08-508 22 000**Till**
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2016-04-14

Försöksverksamhet att erbjuda EU-migranter tillfälligt arbete med kollektivavtalsliknande villkor

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens yttrande och översänder det som svar till kommunstyrelsen.

Lars Arvidsson
stadsdelsdirektör

Toni Mellblom
avdelningschef

Sammanfattning

I en motion föreslås att staden som försöksverksamhet ska erbjuda en grupp manliga EU-migranter visstidsanställning under en månad med arbetsuppgifter som till exempel knacka trottoarer fria från is eller hålla stadens gator och parker fria från skräp under sommarsäsongen.

Förvaltningen är kritisk till förslaget med anledning av att personer som saknar uppehållsrätt har begränsade möjligheter att ta del av det svenska välfärdssystemet. Det är viktigt att de lagar och regler som finns kring EU-migranter följs och att ingen grupp särbehandlas, varken positivt eller negativt.

Förvaltningen menar vidare att det är viktigt att staden uppmärksammar och engagerar sig i arbetet med att förbättra livsvillkoren för EU-migranter som lever under mycket utsatta förhållanden. Stödet till denna målgrupp bör främst ske genom insatser i hemlandet till exempel genom att staden samarbetar med frivilligorganisationer som hjälper de utsatta EU-migranterna till självhjälp i hemlandet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för social omsorg. Information till de fackliga organisationerna lämnas vid samverkansgrupp den 29 mars och till rådet för funktionshinderfrågor den 7 april.

Bakgrund

Begäran om remissvar har inkommit till stadsdelsnämnden från Kommunstyrelsen. Remissen gäller en motion om att som försöksverksamhet erbjuda en grupp manliga EU-migranter tillfälligt arbete. Remissen har lämnats till stadsdelsnämnderna Bromma, Kungsholmen och Hägersten-Liljeholmen samt även till arbetsmarknadsnämnden och stadsledningskontoret för yttrande till kommunstyrelsen senast den 28 april 2016.

Ärendet

Motionen

I en motion (2015:89) av Rickard Wall (-) tas det upp att den fastställda begränsningen om tre månaders vistelse i Sverige för EU-migranter respekteras i alltför liten utsträckning. Frågan om vad en kommun har möjlighet att göra med sina skattepengar för denna grupp EU-migranter som vistas olagligt efter tre månader ställs av motionären. Ett förslag är att Stockholms stad erbjuder en grupp manliga EU-migranter visstidsanställning under en månad med arbetsuppgifter som till exempel knacka trottoarer fria från is eller hålla stadens gator och parker fria från skräp under sommarsäsongen.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att som försöksverksamhet erbjuda en grupp manliga EU-migranter i Stockholm en kort anställning under lämpliga former och i lämplig omfattning. Vidare föreslår motionären att kommunfullmäktige ska uppdra åt relevant rotel att skyndsamt ta fram ett åtgärdsförslag för hur detta ska kunna ske samt att utarbeta en utvärderingsplan.

Uppehållsrätt

EU-medborgare har enligt utlänningslagen rätt att vistas i Sverige utan uppehållstillstånd i upp till tre månader, dock utan tillgång till det svenska välfärdssystemet. Efter tre månaders vistelse i Sverige har EU-medborgare fortsatt uppehållsrätt utan uppehållstillstånd under förutsättning att EU-medborgaren har arbete, är egen företagare eller aktivt söker arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning. Fortsatt uppehållsrätt gäller också vid studier eller om medborgaren har tillräckliga resurser för att försörja sig samt en heltäckande sjukförsäkring.

Kommunens ansvar

Enligt socialtjänstlagen har kommunerna ett ansvar för personer som vistas inom deras gränser. Personer som inte bedöms bosatta i en kommun där de tillfälligt vistas har endast rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt. I praktiken innebär det oftast att personen får bistånd till mat, logi och i vissa fall även till hemresa.

Betänkande från den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgare

I februari 2016 publicerade den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgare en slutredovisning (SOU 2016:6). Samordnaren beskriver att kommunerna står inför flera dilemman vad det gäller hjälpinsatser för utsatta EU-migranter. Å ena sidan har många kommuner en vilja att ge stöd och hjälp till de utsatta EU-migranterna å andra sidan står kommunerna inför det faktum att utsatta EU-migranter har begränsade rättigheter och inte full tillgång till välfärdssystemet. Samordnarens utgångspunkt är att svensk lag måste tillämpas lika i motsvarande situationer. Ingen grupp får särbehandlas, vare sig negativt eller positivt. Vidare slås fast att varje medlemsstat inom EU ska bekämpa fattigdom, utanförskap och diskriminering hos sina medborgare. Det ansvar som exempelvis Rumänien och Bulgarien har i detta avseende kan och ska Sverige inte ta över. Däremot anser nationella samordnaren att gott arbete som bedrivs i dessa länder ska stöttas av Sverige och att samarbeten kan utvecklas på både nationell, regional och lokal nivå.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att förslaget om att erbjuda EU-migranter visstidsanställningar är ett medmänskligt och behjärtansvärt förslag. Att bevittna människor som lever under mycket utsatta och svåra förhållanden väcker ofta starka känslor och viljan att hjälpa dessa människor till ett mer värdigt liv är hos många stor. Staden bör givetvis ta tillvara på engagemanget och viljan att hjälpa utsatta människor. Förvaltningen anser dock att det är mycket viktigt att hjälpinsatserna är förenliga med lagstiftningen och att de hjälpinsatser som sätts in är långsiktigt verkningsfulla.

Det är sannolikheter att de EU-migranter som skulle erbjudas visstidsanställning skulle få en känsla av mer värdighet. Trots detta är förvaltningen kritisk till förslaget med anledning av att den grupp som motionären avser normalt sätt saknar uppehållsrätt. Personer utan uppehållsrätt i Sverige har begränsade rättigheter att ta del av välfärdssystemet och så även kommunala arbetsmarknadsinsatser. I ett rättssamhälle är det viktigt att upprätthålla de lagar och regler

som gäller. Genom att erbjuda en utvald grupp en arbetsmarknadsinsats som en visstidsanställning frångår man från den lagstiftning som finns avseende EU-migranternas rättigheter till välfärdssystemet. Dessutom skulle förslaget innebära en särbehandling då det föreslås gälla endast för några få manliga EU-migranter.

Förvaltningen vill också poängtera att de visstidsanställningar som staden idag erbjuder, riktar sig till personer som har uppehållsrätt och som saknar arbete och egen försörjning. Inte sällan har dessa personer uppburit försörjningsstöd under lång tid. Visstidsanställning är en långsiktig insats som syftar till att personer som står långt från arbetsmarknaden ska öka sin anställningsbarhet med målet att bli självförsörjande.

Att erbjuda EU-migranter visstidsanställningar under en månad torde inte ge någon långsiktig förändring i form av ökad anställningsbarhet och möjlighet till långsiktig självförsörjning, utan snarare upprätthålla den situation som EU-migranterna befinner sig i idag.

Förvaltningen anser att det är viktigt att staden uppmärksammar och engagerar sig i arbetet med att förbättra livsvillkoren för EU-migranter som lever under mycket utsatta förhållanden. Förvaltningen menar att stödet för denna målgrupp främst bör ske genom insatser i hemlandet i enlighet med vad regeringens utredning redovisar. Förvaltningen anser att staden aktivt ska arbeta för en långsiktig lösning för förändrade villkor i de utsatta EU-migranternas ursprungsländer, till exempel genom ett samarbete med frivilligorganisationer som hjälper de utsatta EU-migranterna till självhjälp i hemlandet.

Bilagor

Remissunderlaget finns att läsa på www.insynsverige.se/stockholm under Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, sammanträde 14 april 2016.